

Valsts valodas
centrs

VALSTS VALODAS CENTRA 2020. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

2021
Rīga

Saturs

1. PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1. Valsts valodas centra juridiskais statuss	3
1.2. Politikas joma, par kuru iestāde ir atbildīga.....	3
1.3. Pārskata gada prioritārie uzdevumi	4
1.4. Valsts valodas centra struktūra.....	6
2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI.....	7
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	7
2.2. Valsts pamatbudžeta programmas "Valsts valodas funkciju atjaunošana un saglabāšana" plānoto darbības rezultātu izpilde	8
2.3. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	8
2.4. Papildinformācija par normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli..	10
2.5. Papildinformācija par starptautisko tiesību aktu tulkošanu.....	11
2.6. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums	11
2.7. Būtiskākie pakalpojumi.....	11
2.8. Būtiskākais uzlabojums pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā.....	13
Centrs ir veicis šādus uzlabojumus pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā. Jebkuram sabiedrības loceklim ir nodrošināta iespēja:.....	13
2.9. Pārskats par centra vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai	13
3. PERSONĀLS	15
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	17
5. Papildinformācija par zinātnisko darbību.....	21
6. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI.....	23

PRIEKŠVārds

Pārskata gads kā pasaules un valsts, tā arī Valsts valodas centra darbības kontekstā bijis sarežģīts un pārbaudījumiem bagāts. Diezin vai kāds 2019. gada beigās spēja iedomāties, ka jau pēc nepilniem divarpus mēnešiem nāksies visus darbus pārkārtot tiešsaistes režīmā, aktualizējot līdz tam retāk lietoto apzīmējumu "attālināts darbs". Covid-19 pandēmija lika būtiski pārkārtot katra darbinieka ikdienu, lai spētu, vienlaikus ievērojot visas epidemioloģiskās prasības un valstī noteiktos ierobežojumus, nepazaudēt ne darba tempu, ne kvalitāti. Nevar droši apgalvot, ka tas izdevās pilnā apjomā, tomēr kopumā piemērošanās noritēja pietiekami sekmīgi un pakāpeniski darba izpilde pieauga.

Arī bez Covid-19 pandēmijas ietekmes 2020. gads būtu raksturojams kā pārmaiņu gads. Pirmkārt, stājās spēkā Valsts valodas centra jaunais nolikums (Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumi Nr. 550), kas daudzos aspektos precizēja un paplašināja amatpersonu tiesības kontroles jomā. Otrkārt, 2020. gada 1. jūlijā tika pabeigta administratīvo pārkāpumu reforma, stājoties spēkā *Administratīvās atbildības likumam*, un ar būtisku Valsts valodas centra speciālistu līdzdalību tika izstrādāts un pieņemts *Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā*. Treškārt, šajā gadā būtiski tika paplašināta un pārkārtota Latvijas Republikas tiesību aktu tulkošanas kārtība, paredzot gan pakāpenisku visu būtisko likumu tulkošanu ES dalībvalstu valodās, gan aktīvāk iesaistoties ar *Moneyval* prasību izpildē saistīto dokumentu tulkošanā. Ceturtkārt, 2020. gada laikā darbu iestādē pārtrauca vairāki vidējā līmeņa vadītāji, kuru vietā tika izvirzīti perspektīvi darbinieki, kuru profesionālā izaugsme pilnībā saistīta ar darbu Valsts valodas centrā.

Nevar noliegt, ka 2020. gads bijis gana sarežģīts un negaidītu pavērsienu pilns, taču vienlaikus tas stiprina pārliecību, ka Valsts valodas centrs un tā darbinieki spēj pielāgoties viskrasākajām pārmaiņām, nekādā ziņā neatkāpjoties no iestādes pamatuzdevuma stiprināt valsts valodas pozīcijas un rūpēties par tās vispusīgu attīstību.

Valsts valodas centra direktors:

Māris Baltiņš

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Valsts valodas centra juridiskais statuss

Valsts valodas centrs (turpmāk – centrs) ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Juridiskais statuss noteikts Valsts valodas likumā (26. panta otrā daļa) un Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumos Nr. 550 "Valsts valodas centra nolikums". Valsts valodas centrs izveidots 1992. gadā, lai nodrošinātu Latvijas Republikas valodu likuma izpildi, kas stājās spēkā 1992. gada 5. maijā. Īstenojot Ministru kabineta 2009. gada 12. marta rīkojumā Nr. 192 "Par valsts aģentūras "Tulkošanas un terminoloģijas centrs" reorganizāciju" (prot. Nr. 17 52. §) noteikto, ar 2009. gada 1. jūliju centram pievienota valsts aģentūra "Tulkošanas un terminoloģijas centrs". Plašāka informācija par centru pieejama tīmekļa vietnē www.vvc.gov.lv.

1.2. Politikas joma, par kuru iestāde ir atbildīga
- valodas politikas īstenošana (juridiskā aspektā), nodrošinot valsts valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību.

Iestādes funkcijas:

- veikt normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā;
- aizsargāt valsts valodas lietotāju tiesības un intereses;
- noteikt valsts valodas lietojumu valsts un sabiedriskās dzīves jomās (normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos);
- sekmēt valodas kultūrvides sakārtošanu, īpaši veicinot valstij raksturīgo vietvārdu atjaunošanu un aizsardzību;
- veicināt latviešu valodas pilnvērtīgu funkcionēšanu Eiropas Savienības institūcijās;
- nodrošināt Latvijas Republikai saistošo starptautisko līgumu, kā arī Eiropas Savienības institūciju un starptautisko organizāciju izdoto tiesību aktu vai citu dokumentu oficiālos tulkojumus latviešu valodā, Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumus Eiropas Savienības dalībvalstu valodās un minēto tulkojumu vispārēju pieejamību;
- sagatavot priekšlikumus vienotas, latviešu valodas normām atbilstošas terminoloģijas lietošanai normatīvajos aktos;
- izstrādāt un attīstīt tiesību aktu tulkošanas metodiku.

Iestādes darbības mērķis – īstenot valsts politiku attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā un nodrošināt valsts pārvaldes iestādes un sabiedrību ar valsts un starptautisko organizāciju izdoto tiesību aktu un citu dokumentu oficiāliem tulkojumiem, kā arī panākt saskaņotas terminoloģijas lietojumu Latvijas Republikas tiesību aktos un to tulkojumos.

Centrs īsteno valsts pamatbudžeta programmu Nr. 09.01.00 "Valsts valodas aizsardzība".

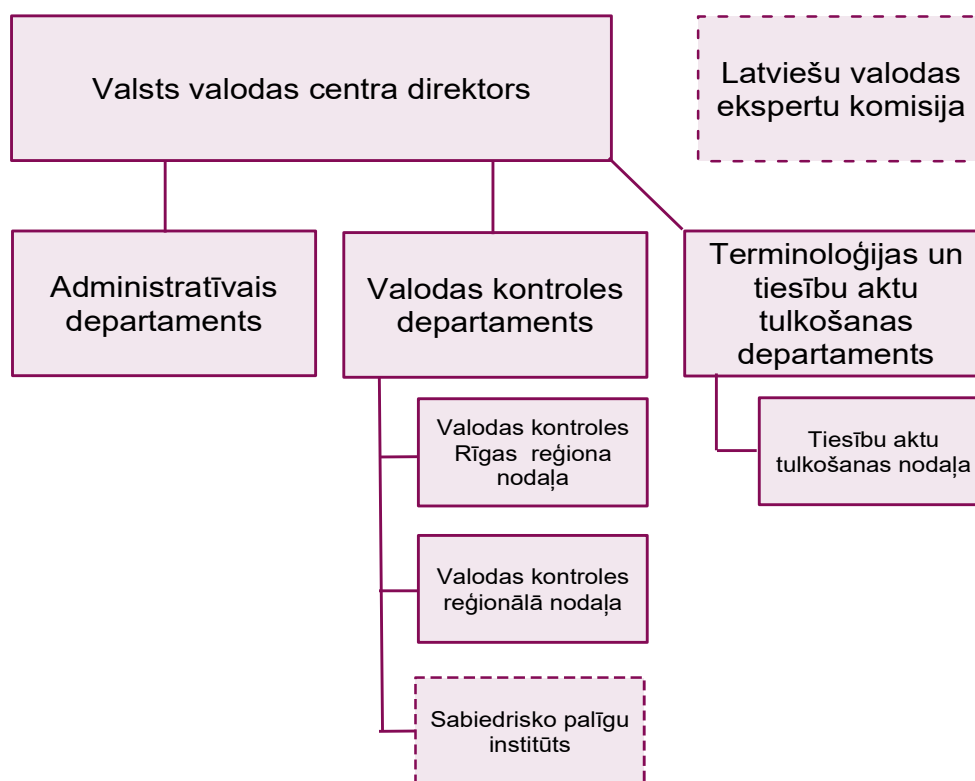
1.3. Pārskata gada prioritārie uzdevumi

- ✓ 2020. gadā centrs turpināja veikt uzdevumus saskaņā ar iestādes nolikumu. Lai iestādes darbība stratēģiski virzītos uz valsts valodas attīstības, uzraudzības pilnveidošanu un labas pārvaldības principu ievērošanu, papildus 2020. gadā tika īstenoti zemāk norādītie pasākumi.
- ✓ Lai nodrošinātu valsts valodu regulējošo normatīvo aktu pilnveidošanu un izpildi, centrs:
 - turpināja dalību Administratīvo sodu likuma par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā izstrādē;
 - izstrādāja Ministru kabineta noteikumu projektu "Valsts valodas centra nolikums";
 - izstrādāja grozījumus Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumos Nr. 733 "Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu, valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi";
- ✓ Lai paplašinātu sabiedrības līdzdalību valsts valodas uzraudzībā un veicinātu valsts valodas lietošanu publiskajā telpā, centrs 2020. gadā:
 - veicināja sabiedrisko palīgu institūta atpazīstamību;
 - nodrošināja ikgadējo akciju "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē" norisi;
 - sarunu festivālā "LAMPA" dalījās ar centra pieredzi attālinātā darba organizēšanā un citu Covid-19 pandēmijas izaicinājumu pārvarēšanā;
 - sniedza skaidrojumus par sabiedrībai aktuāliem valsts valodas politikas jautājumiem intervijās un publikācijās Latvijas plašsaziņas līdzekļos.
- ✓ Lai uzraudzītu valsts valodas lietojuma atbilstību noteikumiem, centrs kontrolēja normatīvo aktu ievērošanu izglītības iestādēs, kurās īstenoja vispārējās mazākumtautības izglītības programma, ņemot vērā pāreju uz mācībām latviešu valodā no 2019. gada 1. septembra, atbilstoši 2020. gada ceturkšņa kontroles programmām.
- ✓ Saskaņā ar Trauksmes celšanas likumu uz mūsu tīmekļa vietnē pieejamo e-pastu trauksme@vvc.gov.lv 2020. gadā saņemti 15 ziņojumi par iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem valsts valodas jomā, no kuriem par trauksmes cēlēju ziņojumiem atzīti un Trauksmes celšanas likuma kārtībā izskatīti 10 ziņojumi. Pārējie ziņojumi izskatīti saskaņā ar Iesniegumu likuma prasībām.
- ✓ 2020. gada 13. novembrī noritēja konference tulkotājiem "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – valodas saprotamība un pieejamība", kuru organizēja centrs sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pārstāvniecību.
- ✓ 2020. gadā notikušas 10 Latviešu valodas ekspertu komisijas (turpmāk – LVEK) sēdes. Svarīgākie lēmumi: par Panamas naudas vienības nosaukumu *balboa* (nelokāms vīriešu dzimtes lietvārds); par nosaukuma atbilstēm latviešu valodā: *volunteering* – brīvprātīgais darbs, *Pecha Kucha* – zibrade, *one size (fits*

all) – universāls izmērs; par augu šķirņu nosaukumu rakstību latviešu valodā, par lielo sākumburtu un pēdiņu lietojumu dažādu nosaukum rakstībā.

- ✓ LVEK Vietvārdu apakškomisijā 2020. gadā turpināta Latvijas ģeogrāfisko nosaukumu tabulu izskatīšana, noskaidrojot un precizējot dabas objektu nosaukumu pareizrakstību visos novados, lai ieteiktu pēc iespējas precīzākas, attiecīgā kultūrvēsturiskā novada tradīcijai un vietējam valodas lietojumam atbilstošas oficiālo vietvārdu un oficiālo paralēlnosaukumu formas. Sagatavoti priekšlikumi grozījumiem Civillikuma pielikumos "Publisko ezeru un upju saraksts", "Ezeru saraksts, kuros zvejas tiesības pieder valstij" un "Upju vai to daļu saraksts, kurās zvejas tiesības pieder vienīgi valstij", precizējot hidronīmu pareizrakstību. Gatavoti atzinumu projekti pašvaldību domēm vai to būvvaldēm: par ielu nosaukumu piešķiršanu un maiņu pilsētās un novados; par nekustamo īpašumu nosaukumiem novados; par citu adresācijas objektu nosaukumiem. Personām un institūcijām sniegti 275 atzinumi par oficiālo vietvārdu priekšlikumiem un adrešu noteikšanu, kā arī 11 rakstiskas un 20 mutiskas konsultācijas, kopā par 1087 vietvārdiem. Visvairāk atzinumu sniegts Rēzeknes novada pašvaldībai (58), Saldus novada Būvvaldei (54) un Nīcas novada Domei (37).
- ✓ LVEK Latgaliešu rakstu valodas apakškomisijā 2020. gadā apspriesta Latvijas pilsētu un to iedzīvotāju nosaukumu pareizrakstība latgaliešu rakstu valodā, Latgales administratīvā iedalījuma un iedzīvotāju nosaukumu pareizrakstība latgaliešu rakstu valodā, kā arī profesiju, amatu un akadēmisko nosaukumu pareizrakstība latgaliešu rakstu valodā. Apstiprinātie saraksti pieejami centra tīmekļa vietnē.

1.4. Valsts valodas centra struktūra

Centra struktūru veido trīs departamenti – Administratīvais departaments, Valodas kontroles departaments (kurā ietilpst Valodas kontroles Rīgas reģiona nodaļa un Valodas kontroles reģionālā nodaļa) un Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departaments (kurā ietilpst Tiesību aktu tulkošanas nodaļa). Lai gan LVEK un sabiedrisko palīgu institūts nav iekļauti centra reglamentā kā iestādes struktūras daļas, tomēr ir nozīmīgas struktūras iestādes mērķu sasniegšanā, tādēļ tās attēlotas centra struktūras shēmā.

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

Centrs īsteno valsts pamatbudžeta programmu Nr.09.01.00 "Valsts valodas aizsardzība".

Darbības virzieni un prioritātes ir noteiktas arī 2018. gadā apstiprinātajā centra stratēģijā 2018–2020.

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2019. gadā (faktiskā izpilde)	2020. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1081164	1063757	1079212
1.1.	dotācijas	1081371	1063757	1079212
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	7	0	7
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	1081164	1063757	1079212
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1053741	1053943	1069683
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1052268	1052469	1068209
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1473	1474	1474
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	27423	9814	9814

2.2. Valsts pamatbudžeta programmas "Valsts valodas funkciju atjaunošana un saglabāšana" plānoto darbības rezultātu izpilde

Pārskata periodam apstiprināti darbības rezultatīvie rādītāji un politikas rezultatīvie rādītāji	Plāns 2020. gadā	Faktiskā izpilde 2020. gadā
1. Veikto valsts valodas lietojuma pārbažu skaits	4250	2061
2. Konstatēto valsts valodas lietojuma pārkāpumu īpatsvars (%) pret kopējo veikto pārbažu skaitu	11	19
3. Izskatīto administratīvo pārkāpumu lietu samazinājums pret iepriekšējo gadu (%)	5	33
4. Piesaistīto un atbilstoši sagatavoto sabiedrisko palīgu skaits	60	28
5. Eiropas Savienības u. c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā (lappušu skaits)	7500	6775,1
6. Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumi ES dalībvalstu valodās (lappušu skaits)	3000	3869
7. Tulkojumi, kas valstij nepieciešami saistībā ar Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komitejas "Moneyval" veikto novērtēšanu	1600	1623,5
8. Terminu apkopošana un publiskošana brīvpieejas datubāzēs (jauno šķirķļu skaits)	2000	2184
Citi rezultatīvie rādītāji		
Mobilās lietotnes "Valodas draugs" izskatītie ziņojumi	300	136
Sniegto TV un radio interviju skaits	110	60
Profesionālās sagatavotības semināri	65	128
Par valsts valodas lietotāja tiesībām organizēto sabiedrības informēšanas pasākumu skaits	4	4
Latviešu valodas ekspertu komisijas un apakškomisiju sēdes (skaits gadā)	10	10
Štata vietu skaits	42	42

2.3. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze

- 1. rezultatīvā rādītāja "Veikto valsts valodas lietojuma pārbauzu skaits" izpilde nodrošināta par 48,5 %. Rezultatīvo rādītāju izpildi būtiski ietekmēja ar Covid-19 saistītā ārkārtējā situācija, kas gandrīz 5 mēnešus ierobežoja vecāko inspektoru iespējas veikt pārbaudes. Tāpat rādītāju ietekmēja personāla mainība un darbinieku ilgstoša neplānota prombūtne pārskata gada laikā, jo katram vecākajam inspektoram ir noteikta viena pārbaude dienā, kas pie pilna personāla sastāva plānu sasniegtu.
- 2. rezultatīvā rādītāja izpildē no visām veiktajām valsts valodas lietojuma pārbaudēm 19 % gadījumu konstatēti pārkāpumi, kas ir par 72,7 % vairāk nekā plānots. Saistībā ar izglītības reformu pārejai uz mācībām latviešu valodā tika turpinātas plānotās pārbaudes mācību iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas. Mācību iestādes tika apkopotas kontroles programmās katram vecākajam inspektoram. Tā kā šī joma jau iepriekšējā pārskata periodā tika identificēta kā problemātiska, pārbaudēs apstiprinājās liels valsts valodas lietojuma pārkāpumu skaits. Tāpat jāmin sistēmiskas problēmas kebabu ēstuvēs visā Latvijas teritorijā, jo centrā regulāri tiek saņemtas sūdzības par apkalpojošā personāla neatbilstošām valsts valodas zināšanām, kuras lielākoties arī apstiprinās un seko soda sankcijas.
- 3. politikas rezultatīvais rādītājs norāda prognozētu administratīvo pārkāpumu lietu samazinājumu līdz pat 5 % attiecībā pret iepriekšējo gadu. Šobrīd arī šī rādītāja faktiskā izpilde ir saistīta ar pārbaudēm kontroles programmu ietvaros mācību iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas.
- 4. rezultatīvais rādītājs norāda, ka piesaistīti un atbilstoši sagatavoti ir 28 sabiedriskie palīgi. Plānotā vērtība nav sasniegta. Lielākoties tas skaidrojams ar Covid-19 pandēmijas saistītajiem ierobežojumiem un ārkārtējo situāciju. Lai gan ir veikta sabiedrisko palīgu institūta popularizēšana, pandēmijas dēļ sabiedrība izvairās iesaistīties jebkādās aktivitātēs, līdz ar to potenciālie pretendenti nav izrādījuši interesi par līdzdarbības iespējām. Arī jau esošo sabiedrisko palīgu aktivitāte būtiski samazinājusies Covid-19 pandēmijas izraisītās ārkārtējās situācijas dēļ, tādējādi ir īstenota tikai 46 % izpilde no plānotā. Šobrīd sabiedrisko palīgu institūta attīstībā ir mainīta koncepcija, vairāk resursu veltot jau esošo sabiedrisko palīgu motivēšanai, organizējot mācības ar augsti kvalificētiem pasniedzējiem, lai paaugstinātu sabiedrisko palīgu zināšanas par valsts valodas jautājumiem, stiprinātu motivāciju darbu turpināt, kā arī veltot uzmanību sabiedrisko palīgu savstarpējai saliedēšanai. 2020. gadā sabiedrisko palīgu konkursam centrs saņēma tikai 7 pieteikumus, kas ir par 3 pieteikumiem mazāk nekā 2019. gadā. Par sabiedriskajiem palīgiem tika apstiprināti 5 kandidāti.
- 5. rezultatīvā rādītāja "Eiropas Savienības u. c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā" izpilde nodrošināta par 96,886 %.
- 6. rezultatīvā rādītāja "Latvijas Republikas tiesību aktu (turpmāk – LR tiesību akti) tulkojumi ES dalībvalstu valodās" izpilde pārsniedz plānoto (110,5 %), jo ministriju pieprasījums pēc LV tiesību aktiem turpina pieaugt. Papildus ierastajam LR tiesību aktu tulkošanas procesam un 7. rezultatīvā

rādītāja tulkojumiem centrs kā sevišķi steidzamus tulkoja visus LR tiesību aktus, kuros tika veikti grozījumi sakarā ar Covid-19 pandēmijas apkarošanu, kā arī pastāvīgi tulkoja Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma, Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma un Ministru kabineta noteikumu "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" kārtējos grozījumus.

- 7. rezultatīvais rādītājs – centrs 101,5 % apmērā izpildīja uzdevumu sniegt tulkojumus, kas valstij nepieciešami saistībā ar Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komitejas "Moneyval" veikto novērtēšanu.
- 8. rezultatīvais rādītājs – Latvijas Nacionālais terminoloģijas portālam <https://termini.gov.lv/> sagatavoti 2184 jauni un precizēti terminu šķirklī.

Secinājumi:

- Politikas rezultatīvo rādītāju izpilde nodrošināta daļēji, tomēr jāņem vērā, ka centrs veica pārbaudes mācību iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas un kurās jau iepriekš tika prognozēts augsts pārkāpumu skaits. Šo pārbažu rezultāti ietekmēja rezultatīvos rādītājus, tomēr nozarē ir veikta valsts valodas lietojuma analīze un situācijas sakārtošana.
- Sabiedrisko palīgu institūta paplašināšana norit lēni, Covid-19 infekcijas izplatības apstākļos faktiski interese par sabiedriskā darba veikšanu ir būtiski samazinājusies. Šobrīd stratēģiski plānojam uzlabot sabiedrisko palīgu mācību kvalitāti un aktualitāti, kā arī rūpējamies par pozitīvu institūta tēlu sabiedrībā.

Mērķu sasniegšanu kavējoši faktori – sabiedrības pārmērīgā politizācija, kas būtiski apgrūtina valsts tiešās pārvaldes iestāžu lēmumu savlaicīgu un pilnvērtīgu izpildi, un iestādes personāla prombūtne ilgstošas darbnespējas dēļ, kas samazina darbaspēka resursus.

Mērķu sasniegšanu veicinoši faktori – iestādes personāla augstais profesionālās kvalifikācijas līmenis un darba pieredze, kā arī valsts valodas kā konstitucionālas Latvijas vērtības atzīšana sabiedrības vidū.

2.4. Papildinformācija par normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli

- pārskata gadā ir veiktas 2061 (2019. gadā – 3256) valsts valodas lietojumu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas pārbaudes iestādēs, uzņēmumos un organizācijās. Uzsāktas 392 (2019. gadā – 572) lietvedības administratīvo pārkāpuma lietās, un 378 personām tajās ir piemēroti administratīvie sodi;

- izskatītas 773 (2019. gadā – 1221) fizisku un juridisku personu sūdzības par iespējamiem Valsts valodas likuma pārkāpumiem un izskatīti 136 mobilajā lietotnē "Valodas draugs" saņemtie ziņojumi. Regulāri ir veikti klientu informēšanas un konsultēšanas pasākumi arī mutvārdos – galvenokārt pa tālruni;
- izskatīti 32 iesniegumi par atbrīvošanu no pasākumu tulkošanas valsts valodā.

Prognozes par regulējamās vides attīstības dinamiku – administratīvo pārkāpumu skaits būtiski nemazināsies; valsts valodas inspektoru darba intensitāte varētu pieaugt, palielinot kvantitatīvos rādītājus. Darbā joprojām kvalitatīvie rādītāji saglabās savu prioritāti; arvien palielināsies centra amatpersonu atbildība par darba izpildi un pieņemto lēmumu pareizību.

2.5. Papildinformācija par starptautisko tiesību aktu tulkošanu

- Pārskata gadā atbilstoši ministriju pieprasījumiem centrs tulkoja Eiropas Parlamenta, Eiropas Savienības padomes, Eiropas Komisijas un valstu tiesvedības rakstveida apsvērumus, rokasgrāmatas, kuras izstrādājusi Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija, Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija, Starptautiskā Jūrniecības organizācija un Eiropas Savienības Statistikas birojs, Pasaules Antidopinga kodeksu, kā arī vairākus Pasaules Antidopinga aģentūras izstrādātos starptautiskos standartus un tehniskos dokumentus. No standartu tulkojumu pieprasījumiem vēl tika iztulkoti divi Eiropas standarti, četri starptautiskie standarti un vairāki starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti, kā arī citi tiesību akti;
- Pārskata gadā lielākie starptautisko tiesību aktu tulkojumu pasūtītāji bija Satiksmes ministrija (SM), Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) un Ekonomikas ministrija (EM). Centrs iztulkoja un nodeva SM pieprasīto starptautisko tiesību aktu tulkojumus 1390 standartlapu apjomā, IZM – 1284 standartlapu apjomā un EM – 1032 standartlapu apjomā.

2.6. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums:

Valsts budžeta līdzekļi izlietoti efektīvi, nodrošinot iestādes funkciju un uzdevumu izpildi.

2.7. Būtiskākie pakalpojumi

- Konsultāciju sniegšana fiziskām un juridiskām personām valsts valodas lietošanas jomu reglamentējošo normatīvo aktu piemērošanas jautājumos. Pārskata periodā sniegtas **1513 konsultācijas, t.sk. sabiedrisko palīgu sniegtās konsultācijas** par valsts valodas lietojumu publiskajā informācijā.

- Konsultāciju sniegšana Eiropas Savienības iestādēm, valsts pārvaldes iestādēm, privātpersonām un juridiskām personām. Pārskata periodā sniegtas **339 konsultācijas par 877 valodas vienībām**.
- Institūciju sadarbības nodrošināšana Latvijas vietvārdu statusa noteikšanā. Institūcijām sniegti **275 atzinumi** par oficiālo vietvārdu priekšlikumiem, kā arī **11 rakstiskas konsultācijas**.
- Pēc valsts pārvaldes iestāžu pieprasījuma – atzinumu sniegšana par tulkojumu valodas un terminoloģijas kvalitāti – pārskata periodā izvērtēti **7 kļūdu labojumu priekšlikumi** (*corrigendum*) attiecībā uz publicētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem.
- Starpiestāžu pakalpojumi, kuru rezultāts ir nepieciešams citas iestādes funkciju izpildei vai pakalpojumu nodrošināšanai – ziņu sniegšana pēc tiešās pārvaldes iestāžu (Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības satura centra, Valsts policijas struktūrvienību u. c.) pieprasījuma par laikā no 1993. līdz 2001. gadam personām izsniegto valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu. Pārskata periodā iestādēm tika sniegts 61 atzinums par 275 valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu, kā arī 10 atzinumi centra amatpersonām par 18 apliecību autentiskumu.
- Nodrošinot sabiedrības informēšanu par centra darbību, valsts līdzdalību Eiropas Savienības iestādēs un aģentūrās, centra direktors Māris Baltiņš kā Latvijas un centra delegēts pārstāvis piedalījies ES iestāžu Tulkošanas centra 54., 55. un 56. valdes sēdē.
- Lai informētu plašāku sabiedrību par centra darbību, centra darbinieki to pārstāvēja vairākos sabiedriskos pasākumos un iniciatīvās:
 - Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta vadītājs Arturs Krastiņš kopā ar Tiesību aktu tulkošanas nodaļas tulkotāju Lindu Sirmo iepazīstināja Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes profesionālā maģistra studiju programmas "Rakstiskā tulkošana" studentus ar tulkotāju, redaktoru, terminologu un projektu koordinātoru darbu centrā, kā arī iepazīstināja viņus ar prakses iespējām centrā.
- Nodrošinot semināru organizēšanu un vadīšanu Eiropas Savienības un Latvijas Republikas iestāžu darbiniekiem:
 - 2020. gada 13. novembrī noritēja konference tulkotājiem "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – valodas saprotamība un pieejamība", kuru organizēja centrs sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pārstāvniecību. Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta vadītājs Arturs Krastiņš uzstājās ar prezentāciju "Tiesību aktu tulkošana Valsts valodas centrā ārkārtējās situācijas laikā".
- Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumiem Nr. 1027 "Valsts valodas centra maksas pakalpojumu cenrādis" (turpmāk – cenrādis) iestāde ir tiesīga sniegt šādus maksas pakalpojumus privātpersonām:
 - ✓ izsniegt izziņas par valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu;

- ✓ izsniegt izziņas par komersanta vai organizācijas nosaukuma atbilstību Valsts valodas likuma prasībām;
- ✓ izsniegt izziņas par vietvārdu pareizrakstību.
- ✘ 2020. gadā šādu izziņu sniegšana netika pieprasīta.
- ✘ Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumi Nr. 1027 "Valsts valodas centra maksas pakalpojumu cenrādis" zaudējuši spēku ar 2020. gada 21. augustu.

2.8. Būtiskākais uzlabojums pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā

Centrs ir veicis šādus uzlabojumus pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā. Jebkuram sabiedrības loceklim ir nodrošināta iespēja:

- ātri un ērti iesniegt elektronisku ziņojumu mobilajā lietotnē "Valodas draugs" par iespējamu valsts valodas lietojuma pārkāpumu vai uzslavēt latviešu valodai draudzīgu valodas lietojumu, saņemt lietotnē ziņas par ziņojuma izskatīšanas gaitu, kā arī pieteikt dalībniekus akcijām "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē";
- saņemt konsultācijas par Valsts valodas likuma piemērošanu papildus iestādes vecāko inspektoru sniegtajām konsultācijām, sazinoties ar sabiedriskajiem palīgiem visā Latvijā. Sabiedriskie palīgi sniedz konsultācijas iedzīvotājiem klātienē savā darba reģionā, bet telefoniski vai e-pasta veidā ikvienam Latvijas iedzīvotājam.

2.9. Pārskats par centra vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai

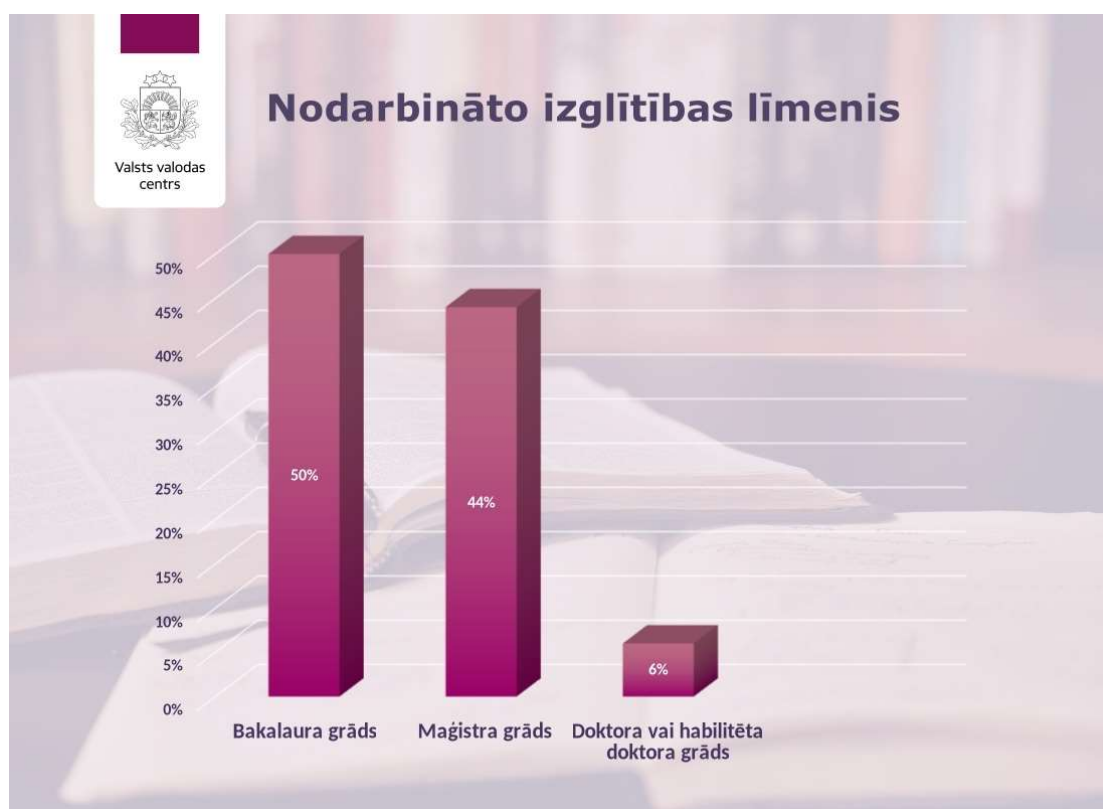
- Lai uzturētu iekšējās kontroles sistēmu, t. sk. apzinātu, novērtētu un kontrolētu iespējamos riskus centra darbībā, centrs atbilstoši MK noteikumos¹ noteiktajam novērtēja iespējamos riskus un veica pasākumus risku mazināšanai;
- 2020. gadā Valsts valodas centrs iniciatīvā "Konsultē vispirms" ieguva apbalvojumu nominācijā "Līderis klientorientētā apkalpošanā 2020". Apbalvojums tika saņemts, vērtējot kultūras maiņu iestādē un lietišķas, cieņpilnas, vienlīdzīgas un taisnīgas attieksmes pret visiem klientiem nodrošināšanu. Tāpat tika vērtēta darbinieku apmācība un psiholoģiskā sagatavotība, iestādes procesu pārzināšana, komunikācija ar klientiem, krīzes situāciju risināšanā u. c. kritēriji;
- Lai novērtētu sadarbību tulkošanas un tulkojumu saskaņošanas procesā, informācijas apmaiņu, tulkojumu un terminoloģijas kvalitāti, iekļaušanos termiņos u. c. ministrijām nozīmīgus aspektus, tika veikta Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta klientu aptauja. Aptaujas anketas aizpildīja Ārlietu ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja, Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Satiksmes ministrijas, Tieslietu ministrijas,

¹ MK 08.05.2012. noteikumi Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs"

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Zemkopības ministrijas pārstāvji. Sadarbību minētās iestādes kopumā vērtē kā ļoti labu un produktīvu, tulkojumi un terminoloģija ir augstā kvalitātē, veikti noteiktajos termiņos, arī tulkojumu saskaņošanas process norit veiksmīgi. Centra darbinieki tiek vērtēti kā pretimnākoši, saprotoši un atsaucīgi, ir pozitīva viedokļu apmaiņa, kā arī tiek uzklauti un ņemti vērā ekspertu izteiktie priekšlikumi tulkojumu precizējumiem. Iestāžu skatījumā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2020. gadā darbs ir noritējis raitāk un konstruktīvāk, arī saskaņošanas process ir kļuvis ātrāks, tulkojumu un terminoloģijas kvalitāte ir uzlabojusies. Atzinīgi tiek vērtētas centra sniegtās konsultācijas par terminu un citvalodu īpašvārdu atveidošanu, kā arī centra sagatavotā informācija par publicēto tulkojumu apkopojumiem. Kā negatīvie aspekti, kas būtu pilnveidojami, tiek norādīta nepietiekama terminoloģijas kvalitāte gadījumos, kad tiek pārņemtas ES direktīvas, un salīdzinoši lēna saskaņojamo dokumentu aprīte. Atzinīgi tiek vērtēta ikgadējā konference "Latviešu valoda Eiropas Savienībā", kuru centrs rīko sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pārstāvniecību, tiek ierosināts rīkot šīs konferences arī turpmāk. Ministrijas ierosina terminoloģijas jautājumus skatīt sistēmiski, pēc iespējas tos risināt sadarbībā arī ar ES tulkotājiem, pagarināt tulkojumu izskatīšanas termiņu liela apjoma dokumentiem, sagatavot specifisku dzelzceļa terminu tabulu sadarbībā ar nozares ekspertiem, lai to varētu izmantot dzelzceļa nozares tulkojumos, kā arī iestādēm būtu nepieciešams veikt vairāk tulkojumu, nekā centrs šobrīd var nodrošināt.

3. PERSONĀLS

- 3.1. Viens no galvenajiem personālvadības mērķiem ir ilgtermiņā piesaistīt kompetentus speciālistus, nodrošinot centram uzticēto funkciju izpildi. 2020. gadā centrā personāla mainība samazinājās, salīdzinot ar 2019. gadu (personāla mainība centrā bija 11 %, salīdzinot ar 2019. gadu (16 %)). Pārskata periodā tika izsludināti 3 amatu konkursi.
- 3.2. Centrā ir nemainīgi 42 amata vietas, no kurām 13 ir darbinieku un 29 ierēdņu amata vietas.
- 3.3. 2020. gada 31. decembrī no centrā nodarbinātajiem 83 % bija sievietes un 17 % vīrieši. Nodarbināto vidējais vecums bija 40 gadi.
- 3.4. 6 % no visiem centrā nodarbinātajiem ir ieguvuši doktora vai habilitēta doktora grādu, 44 % – maģistra grādu, 50 % – bakalaura grādu.

- 3.5. Centrā regulāri tiek organizēti personāla kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi. Ierēdņi un darbinieki atbilstoši saviem amata pienākumiem pilnveidoja dažādas kompetences, apmeklējot mācību kursus, lekcijas, seminārus. Saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatību lielākā daļa mācību notika tiešsaistē.

- paaugstinātas datorprasmes un pilnveidotas zināšanas par darbu digitālajā vidē: "Digitālo aģentu mācības; Publiskais pakalpojums" (par tēmām

“Lietotājiorientēts saturs tīmekļa vietnē” un “Iestāžu informācijas ievietošanas internetā pārvaldība”;

- Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta darbinieku seminārā atkārtoti un skaidroti svarīgākie un sarežģītākie interpunkcijas, sintakses un morfoloģijas jautājumi, kā arī apspriestas jaunākās valodas lietojuma tendences, izmaiņas un kļūdas; apmeklēts seminārs “Eiropas Savienības juridiskie teksti”;
- pilnveidotas zināšanas par saziņu ar sabiedrību: Apmācību spēles "Frontline"; Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) un valsts pārvalde; Tiesiskums un valsts pārvalde; Publiskais pakalpojums;
- attīstītas vadības prasmes: Stratēģiskā plānošana; Stratēģiskā komunikācija; Risku pārvaldības integrēšana organizācijas vadības sistēmā; Nākotnes vadītāja izaicinājumi; Pārmaiņu vadība; Efektīvs vadītājs valsts pārvaldē;
- uzzinātas personālvadības aktualitātes: konferencēs "HRnedēļa Latvija 2020" un “Celtspēja” un Latvijas Personāla vadīšanas asociācijas rīkotajos semināros, kā arī nodarbinātie izglītoti par jautājumiem, kas saistīti ar izdegšanu un laika plānošanu “Time mentor”;
- uzzinātas uzņēmējdarbības Latvijā aktualitātes: Administratīvais process un tā ietekme uz mazo un vidējo uzņēmumu darbību; E-mācības "Uzņēmējdarbība un ekonomika"; Finansiālais un administratīvais slogs, to veidojošie faktori;
- papildinātas zināšanas par normatīvajiem aktiem: Administratīvās atbildības likums; Publisko iepirkumu likums; Datu ievades un meklēšanas formas integrētās Iekšlietu informācijas sistēmas apakšsistēmā: Administratīvus pārkāpumus izdarījušas personas;
- ievadīti darbā jaunie ierēdņi, viņiem piedaloties šādos semināros: Korupcijas novēršana (valsts amatpersonām un valsts un pašvaldību institūciju jaunajiem darbiniekiem); Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika; Ievadkurss darbam valsts pārvaldē jaunajiem nodarbinātajiem.

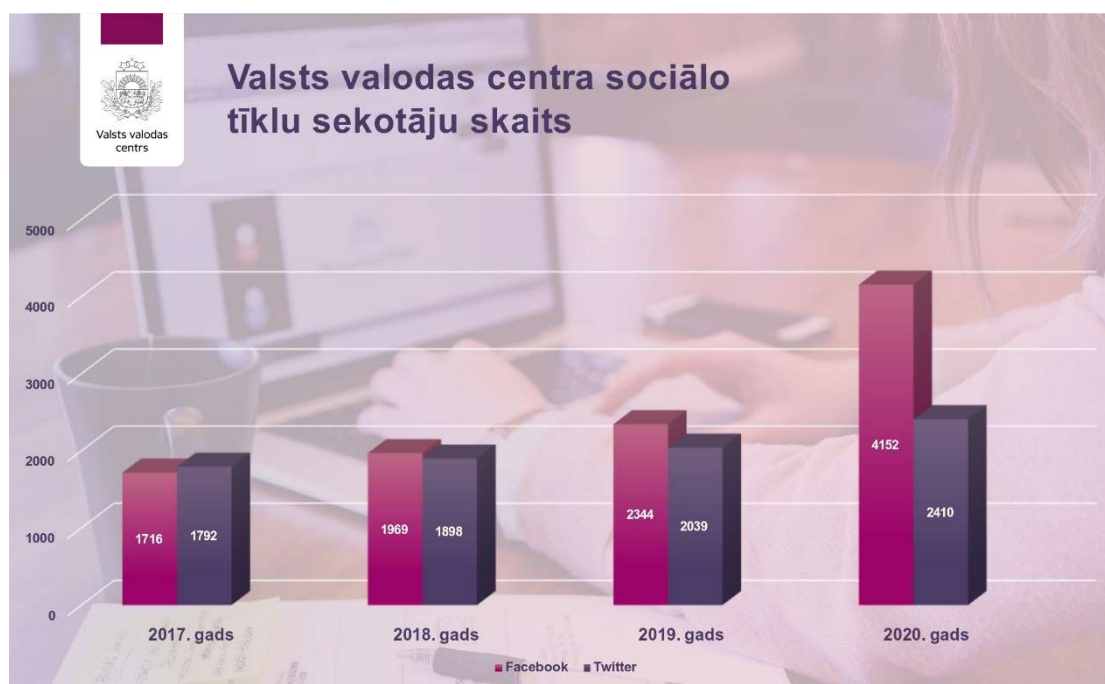
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Centrs aktīvi komunicē ar sabiedrību, sniedzot gan klātienes intervijas, gan rakstiskus paziņojumus plašsaziņas līdzekļiem. 2020. gadā ir sniegtas – 22 intervijas, kurās Valodas kontroles departamenta un Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta nodarbinātie sniedza skaidrojumus par aktualitātēm valsts valodas un terminoloģijas jautājumos. Valsts valodas centra pārstāvji sniedza komentārus par valsts valodas jautājumiem informācijas aģentūrai LETA, raidījumiem – "Bez Tabu" (TV3), "4. studija" (LTV1), laikrakstiem – "Diena", "MK Latvija", telekanāliem – LTV, ReTV, TV3, interneta ziņu portāliem – DELFI un LV Portāls.

Lai popularizētu akciju "Latviešu valodai draudzīga vide", sadarbība tika veidota un materiāli izsūtīti visām Latvijas novadu pašvaldībām, LETA, LTV, ReTV, Latvijas Radio, LTV Panorāma.

Centra tīmekļa vietnē (www.vvc.gov.lv) tika publicētas aktualitātes par centra pasākumiem un ar valodu saistītiem jaunumiem, ieskaitot informāciju par Covid-19, kas skāra darba laikus un klientu iesniegumu pieņemšanas kārtību (2020. gadā tika publicētas 19 ziņas).

Kopumā centra tīmekļa vietni gada laikā sabiedrība apmeklēja 56 346 reizes, no tām 39439 skatījumi ir reģistrēti kā pirmreizēji (mērījumi veikti ar rīku *Google Analytics*). Tīmekļa vietnes sadaļa "Tulkojumu katalogs" apmeklēta 636 reizes (471 unikālie apmeklējumi), bet sadaļa "Tulkojumu meklētājs" apmeklēta 1369 reizes (1129 unikālie apmeklējumi). Visi centra Latvijas Republikas normatīvo aktu tulkojumi pieejami arī "Latvijas Vēstneša" portālā "Likumi.lv" pie attiecīgā normatīvā akta, savukārt tulkojumu katalogu centra tīmekļa vietnē sabiedrība pārsvarā izmanto, lai meklētu starptautisko normatīvo aktu tulkojumus.

Pārskata periodā centrs turpināja komunikāciju ar sabiedrību sociālajos tīklos ([facebook.com](https://www.facebook.com), [twitter.com](https://www.twitter.com)). 2020. gada beigās centra lapai [facebook.com](https://www.facebook.com) bija 4152

sekotāji (2019. gadā – 2344; 2018. gadā – 1969; 2017. gadā – 1716 sekotāji), bet twitter.com – 2410 sekotāji (2019. gada nogalē – 2039; 2018. gada nogalē – 1898; 2017. gada nogalē – 1792 sekotāji), pēdējos gados norādot uz izteikti pieaugošo sabiedrības interesi par centra darbību un lēmumiem.

Valsts valodas centrs 2020. gadā sociālajos tīklos uzsāka divas iknedēļas publikāciju rubrikas “Nedēļas termins” un “Nedēļas skaidrojums”, kuras raisīja sabiedrības interesi un atzinību no dažādu jomas speciālistu un iestāžu puses. Pavisam 2020. gadā tika publicēti 14 “Nedēļas termini”, pirmā publikācija 08.09.2020., un 34 “Nedēļas skaidrojumi”, kuru pirmā publikācija bija 05.05.2020.

Arvien vairāk sabiedrības pārstāvju izvēlas sazināties ar centru, izmantojot *twitter.com* vai *facebook.com* konta starpniecību, ziņojot par būtiskiem pārkāpumiem valsts valodas lietošanas jomā, kā arī uzdodot jautājumus saistībā ar tulkošanu un terminoloģiju. Sociālajos tīklos saņemtas un izskatītas 20 sūdzības par iespējamām Valsts valodas likuma pārkāpumiem, kas norāda, ka sabiedrības pārstāvji kā vienu no saziņas līdzekļiem ar centru izmanto sociālos tīklus.

Pārskata periodā līdztekus vecāko inspektoru konsultācijām par valsts valodas lietojumu visā Latvijā konsultācijas sniedza arī sabiedriskie palīgi, tādējādi klientam tiek sniegtas plašākas iespējas sazināties ar centru. Lai nodrošinātu sabiedrības līdzdalību centra darbībā, jebkura persona ar augstāko izglītību var pieteikties par sabiedrisko palīgu un pēc pārbaudījuma nokārtošanas un mācībām konsultēt personas par valsts valodas lietojumu publiskajā vidē.

Lai turpinātu tradīciju un iepazīstinātu sabiedrību ar centra darbu, centrs piedalījās ikgadēji organizētajās “Ēnu dienās”. Ēnu diena ir pasaulē atpazīstama un atzīta *Junior Achievement* karjeras izglītības programma 1.–12. klašu skolēniem, kuras laikā skolēni apmeklē kādu darba vietu un 4–6 stundu garumā vēro interesējošās profesijas pārstāvja darba ikdienu. Ēnu dienas mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar dažādu profesiju un nozaru prasībām, lai palīdzētu jauniešiem izvēlēties profesiju un atbilstoši sagatavotos darba tirgum. Šogad skolēniem interesēja ēnot centra vecāko inspektoru, redaktora un terminologa amata veicējus. Par šīm profesijām jaunieši izrāda īpašu interesi katru gadu.

2020. gadā centrā jau kā ikgadēja tradīcija noritēja divas akcijas, kuru rezultātā sabiedrība tiek informēta gan par latviešu valodai draudzīgiem uzņēmumiem, gan arī par periodiskās preses izdevumiem, kuri var lepoties ar izcilu latviešu valodas lietojuma kvalitāti periodiskajā presē.

LATVIEŠU
VALODAS
KVALITĀTE
PERIODISKAJĀ
PRESE

LATVIEŠU
VALODAI
DRAUDZĪGA
VIDE

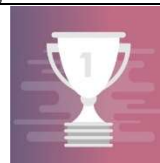
Viena no akcijām ir “**Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē**”, par kuras laureātiem 2020. gadā akcijas eksperti izvirzīja izdevumus šādās kategorijās:

Nacionālie laikraksti:

"Latvijas Avīze"

Reģionālie laikraksti:

**"Kursas Laiks";
"Kurzemes Vārds"
"Bauskas Dzīve"**

Specializētie izdevumi:

**"Būvinženieris"
"Jurista Vārds"
"Domuzīme";
"Jurista Vārds"**

Žurnāli (iznāk reizi nedēļā):

"Kultūras Diena un Izklaide"

Žurnāli (iznāk retāk nekā reizi
nedēļā):

"Liepājas Vēstules"

2020. gadā pirmoreiz šīs akcijas ietvaros tika pasniegtas arī veicināšanas balvas, kuras saņēma četri izdevumi: laikraksti "Rēzeknes Vēstis", "Kurzemnieks", "Brīvā Daugava" un žurnāls "GEO".

Akcijas **"Latviešu valodai draudzīga vide"** mērķis ir apzināt, izvērtēt un apbalvot uzņēmumus, kuri vispilnīgāk ievēro Valsts valodas likuma un citu normatīvo aktu prasības valsts valodas lietojuma jomā. Neraugoties uz Covid-19 radītajām grūtībām, 2020. gadā akcijai "Latviešu valodai draudzīga vide" tika pieteikti 56 uzņēmumi un pašnodarbinātās personas no visas Latvijas. Akcijā varēja pieteikt visdažādāko nozaru vietējos uzņēmējus (veikalus, restorānus, ražotājus, amatniekus, būvniekus u. c.), kas pēc tam tika izskatīti trīs nominācijās – "preču ražotāji", "pakalpojumu sniedzēji" un "tirdzniecības vietas". Akcijā centrs apbalvo ne tikai pakalpojumu sniedzējus un tirdzniecības vietas, bet arī preču ražotājus, kas spēlē nozīmīgu lomu latviešu valodai draudzīgas vides veidošanā. Akcijas ietvaros centra mērķis ir īpaši izcelt tos uzņēmumus, kas savām precēm pastāvīgi nodrošina nevainojamu marķējumu latviešu valodā un veiksmīgi atrod līdzsvaru starp eksporta kāpināšanu un vietējo klientu vajadzību cienišanu. Akcijas formāts tika pieskaņots tam, lai tā sekmīgi noritētu Covid-19 apstākļos, proti, ierastais svinīgais pasākums klātienē nenotika, atzinības raksti un apsveikumi laureātiem tika nosūtīti ar pasta starpniecību. Kopumā 16 akcijas

laureātiem centrs pa pastu izsūtīja atzinības rakstus, dzejas krājumus un uzlīmes ar akcijas logo, lai popularizētu latviešu valodai draudzīgus uzņēmējus.

Akcijas "Latviešu valodai draudzīga vide 2020" laureāti:

Valmiermuižas alus darītava, Valmiermuižā
Kafejnīca "Kūriņš", Jūrmalā
Pāces vilnas fabrika, Pācē
Karameļu ražotne "Madonas karameles", Madonā
Kafejnīca un veikals "Stirma un avokado", Siguldā
Pārtikas preču ražošanas un tirdzniecības uzņēmums "Smalkais muslis", Olainē
Užavas alus darītava, Užavas pagastā
ZS "Mazie Gavari" – bioloģiski sertificētā saimniecība, Preiļu novadā
Vīngliemežu audzētava "Ošu mājas", Preiļu novadā
Pārtikas kombināts "Saldus Gotiņa", Saldū
Dedzinātava "Latgolys šmakovka", Malnavā
Maizes muzejs, Aglonā
Podnieku darbnīca "Cukrasāta", Rēzeknes novadā
Salons "Pelnušķītes sapnis", Ludzas novadā
Atpūtas komplekss "Lielbornes muiža", Lielbornē
Laivu noma "Makšķernieku namiņš", Liepājā

5. PAPILDINFORMĀCIJA PAR ZINĀTNISKO DARBĪBU

5.1. Centra direktora M. Baltiņa zinātniskā darbība:

Referāti zinātniskās konferencēs:

- Daugavpils Universitātes XXX humanitārajos lasījumos 2020. gada 30. janvārī "Quasi-ideal term: myth or reality" [Gandrīz ideāls termins: mīts vai realitāte];
- Jāņa Endzelīna 147. dzimšanas dienas atceres starptautiskajā zinātniskajā konferencē "Valoda sabiedrībā" 2020. gada 21. februārī "Terminoloģijas vārdnīcu un cita veida terminoloģijas resursu inventarizācija: iecere un problēmjaudājumi";
- Valsts pētījumu programmas "Latviešu valoda" pārskata seminārā Latvijas Universitātē 2020. gada 3. jūnijā prezentēti apakšprojekta "Terminoloģija" izpildes rezultāti.
- Rīgas Tehniskās universitātes 61. starptautiskajā zinātniskajā konferencē 2020. gada 9. oktobrī "Daži agrāk aktuāli akadēmiskās dzīves aspekti: venia legendi, privātdocenta statuss, iestāju lekcija";
- Eiropas Komisijas Pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā, Ārlietu ministrijas un Valsts valodas centra rīkotajā ikgadējā konferencē "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – valodas saprotamība un pieejamība" 2020. gada 13. novembrī vadīts diskusiju panelis "Politiskā realitāte";
- Liepājas Universitātes konferencē "Vārds un tā pētīšanas aspekti" 2020. gada 26. novembrī "Nozares terminoloģijas attīstībā būtiskākās publikācijas: definīcija, atlase, lietojums";

Publikācijas:

- Terminoloģijas teorija un prakse Latvijā kopš 19. gadsimta vidus. Grām.: *Latvijas Nacionālās bibliotēkas zinātniskie raksti. 6. (XXVI). Latviešu terminoloģijas simts gados*. Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2020. 35.–54. lpp.
- Priekšvārds / Preface. Grām.: *Latvijas Nacionālās bibliotēkas zinātniskie raksti. 6. (XXVI). Latviešu terminoloģijas simts gados*. Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2020. 7.–17. lpp.
- Izglītības ministrijas Terminoloģijas komisijai – 100: ceļš līdz valstiski atzītai terminoloģijai. Grām.: *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. 2020. Nr. 15. 49.–60. lpp.
- Profesora Pētera Šmita ieguldījums Latvijas Universitātes izaugsmē. Grām.: *Profesors Pēteris Šmits: no Raunas līdz Pekinai*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2020. 24.–35. lpp.
- Terminoloģijas vārdnīcu un cita veida terminoloģijas resursu inventarizācija: iecere un problēmjaudājumi. Grām.: *Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 147. dzimšanas dienas atceres konference "Valoda sabiedrībā". Tēzes*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2020. 9.–12. lpp. (elektroniska publikācija)
- Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas darbība (2018–2019). Grām.: *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. 2020. Nr. 15. 179.–182. lpp. (M. Baltiņš, A. Vucāne).

*Valsts valodas centra publiskais pārskats
2020. gadam*

- Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas (LZA TK) darbība. Grām.: *Latvijas Zinātņu akadēmija. Gadagrāmata 2020*. Rīga: Zinātne, 2020. 88.–90. lpp. (M. Baltiņš, A. Vucāne)

Dalība zinātnisku izdevumu redakcijas kolēģijās

- Kā pieaicinātais atbildīgais redaktors rediģējis Latvijas Nacionālās bibliotēkas zinātnisko rakstu. 6. (XXVI) sējumu "Latviešu terminoloģijas simts gados".
- Bijis redkolēģijas loceklis Rīgas Tehniskās universitātes zinātniskā žurnāla "Inženierzinātņu un Augstskolu Vēsture / History of Engineering Science and Institutions of Higher Education" 2020/4.

5.2. Centra galvenā lingvистa Agra Timuškas zinātniskā darbība 2020. gadā:

Referāts zinātniskā konferencē:

- *Paradīzes ābols un tā līdzinieki: ģeolingvistisks pārskats*. // Liepājas Universitātes 25. starptautiskā zinātniskā konference "Vārds un tā pētīšanas aspekti" Liepājā, 2020. gada 26.–27. novembrī (tiešsaistē).

Publikācijas:

- Timuška, Agris. Baltu un albāņu valodas seno kontaktu liecinieki Lejaskurzemē: Grobiņas (diž)skābarži un citi. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*: rakstu krājums, 24 (1/2). Atb. red. Gunta Smiltnece un Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2020, 178.–185. lpp.
- Bušmane, Brigita. *Nīcas izloksnes vārdnīca*. J–K. Atb. red. Agris Timuška. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2020. XVI + 230 lpp. Elektronisks izdevums. Pieejams http://lulavi.lv/media/upload/tiny/files/NIV_J-K_publicēšanai_30.06.2020.pdf
- Timuška, Agris. Valsts valodas centra Latviešu valodas ekspertu komisijas (LVEK) lēmumi un ieteikumi. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Nr. 15. Atb. red. I. Lokmane. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 183.–186. lpp.
- So, Džinsoks. *Korejiešu īpašvārdu atveide latviešu valodā: ieteikumi*. Red. J. Platpīre, A. Timuška. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2020. 68 lpp.

5.3. Citas publikācijas:

- Razumovskis, Viesturs; Bursevica, Inese. Valsts valodas centra komentārs par Satversmes tiesas spriedumu lietā par pāreju uz mācībām valsts valodā. *Jurista vārds*, 04.06.2020., Nr. 22 (1080);
- Razumovskis, Viesturs; Bursevica, Inese. Par Satversmes tiesas spriedumu par izglītības ieguves valodu privātās izglītības iestādēs. *Jurista vārds*, 10.12.2020., Nr. 49 (1107).

6. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

2021. gadā centrs turpinās veikt uzdevumus saskaņā ar centra nolikumu. Lai centra darbība stratēģiski virzītos uz valsts valodas attīstības, uzraudzības pilnveidošanu un labas pārvaldības principu ievērošanu, papildus tiek plānoti šādi pasākumi:

- informēt sabiedrību par līdzdarbības iespējām Valsts valodas likuma pārkāpumu novēršanai, īstenojot mobilās lietotnes "Valodas draugs" popularizēšanu, sabiedrisko palīgu institūta atpazīstamības veicināšanu, organizēt ikgadējās akcijas "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē". Paplašināt akcijas "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē" dalībnieku loku, ļaujot akcijā piedalīties arī digitālajiem plašsaziņas līdzekļiem;
- turpināt sociālo tīklu kampaņas "Nedēļas skaidrojums" un "Nedēļas termins";
- turpināt Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma, Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma un Ministru kabineta noteikumu "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" kārtējo grozījumu pastāvīgu tulkošanu sevišķas steidzamības kārtībā;
- paplašināt sabiedrisko palīgu institūtu, nodrošinot atlasīti un mācības;
- uzlabot mobilās lietotnes "Valodas draugs" darbību, pilnveidojot programmatūru un novēršot tās nepilnības;
- nodrošināt Latviešu valodas ekspertu komisijas darbību, lai sekmētu valsts valodas aizsardzību un attīstību;
- tehniski un organizatoriski atbalstīt Latviešu valodas ekspertu komisijas Latgaliešu rakstu valodas apakškomisijas darbību un nodrošināt apakškomisijas izstrādāto rakstu valodas normu pieejamību sabiedrībai, publiskot tās centra tīmekļa vietnē latgaliešu rakstu valodai īpaši veltītā sadaļā;
- turpināt kontrolēt Valsts valodas likuma un citu ar valsts valodas lietošanu saistīto normatīvo aktu ievērošanu pirmsskolas izglītības iestādēs, kurās tiek īstenota bilingvālā izglītības programma atbilstoši 2021. gada izstrādātajām kontroles programmām;
- veikt mērķtiecīgas pārbaudes tīmekļvietnēs un objektos, par kuriem biežāk tiek saņemtas sūdzības par iespējamiem valsts valodas pārkāpumiem;
- izstrādāt iekšējos noteikumus "Administratīvā pārkāpuma procesa norise Valsts valodas centrā";
- izstrādāt "Konsultē vispirms" principa uzraudzības standartu;
- sadarbībā ar Tieslietu ministriju izstrādāt jaunu MK instrukciju "Tulkojumu pieprasīšanas un nodrošināšanas kārtība" ar mērķi palielināt hierarhiski augstāko tiesību aktu (likumu) tulkojumu īpatsvaru kopējā tulkojumu pieprasījumā, nodrošinot pastāvīgu būtiskāko likumu tulkojumu pieejamību, kā arī rezultātā pilnveidojot un aktualizējot spēkā esošās MK instrukcijas norādīto tulkošanas pieprasīšanas kārtību;
- veikt centram deleģētajā Pasākumu plānā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam

*Valsts valodas centra publiskais pārskats
2020. gadam*

no 2020. līdz 2022. gadam iekļautos svarīgāko Latvijas Republikas normatīvo aktu tulkojumus un to pastāvīgu atjaunināšanu atbilstoši normatīvo aktu grozījumiem.